

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Het bevoegd gezag van Stichting Catent,
Overwegende

- dat Catent verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan leerlingen/hun ouders/verzorgers en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van medewerkers die werkzaam zijn bij Catent op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- dat onder medewerker in deze code wordt verstaan: de medewerker die voor Catent werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen van de organisatie onderwijs, begeleiding of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- dat onder leerling in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie de medewerker zijn professionele diensten verleent.
- dat onder *huiselijk geweld* wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis). **Onder de begripsomschrijving van huiselijk geweld vallen naast (ex-)partnergeweld nadrukkelijk ook huwelijksdwang, ouderenmishandeling, geweld tegen ouders en seksueel geweld.** Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten.
- dat onder *kindermishandeling* wordt verstaan: iedere vorm van een vooreen minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking. **Daarbij geldt dat het ook als een vorm van kindermishandeling wordt gezien als een kind getuige is van huiselijk geweld tussen zijn ouders of tussen andere huisgenoten. Dit geldt ook voor emotionele onveiligheid en of verwaarlozing.**

In aanmerking nemende

- **de AVG;**
- de Wet op de jeugdzorg;
- de Wet maatschappelijke ondersteuning;
- de binnen de stichting Catent geldende gedragscode;
- de binnen de stichting Catent geldende privacyreglementen.

Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacywetgeving (AVG) van kracht geworden. De AVG is een algemeen kader dat niet inspeelt op specifieke situaties, zoals een vermoeden van kindermishandeling. Daarom geldt als algemene regel dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. Dat geldt dus bijvoorbeeld voor de Wetten PO, VO, Leerplichtwet etc. De wet Meldcode gaat dus ook voor de AVG. Het recht om dossier aan te maken en te melden bij Veilig Thuis is dus onverminderd van toepassing.

Stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en kindermishandeling vast:

1. Inleiding

Huiselijk geweld en kindermishandeling is veelal problematiek met een langdurig karakter. Geweld, verwaarlozing, misbruik en emotionele onveiligheid kunnen jaren aanhouden. Veel slachtoffers worden opnieuw slachtoffer van dezelfde of andere vormen van geweld.

Huiselijk geweld en kindermishandeling kunnen van generatie op generatie worden overgedragen. Eerder geweld is de belangrijkste voorspeller voor toekomstig geweld! Een gebeurtenis van huiselijk geweld en/of kindermishandeling is vrijwel nooit een incident dat op zichzelf staat.

De meeste van onze medewerkers zijn slechts voor een relatief korte periode betrokken bij slachtoffers en plegers van huiselijk geweld of kindermishandeling. Zij beschikken veelal over onvoldoende informatie ten aanzien van eerder slachtofferschap of plegerschap van betrokkenen. Hulpverleners die succesvol hulp hebben verleend in een gezinssysteem waar huiselijk geweld speelt, hebben vaak niet de mogelijkheden om te signaleren dat geweld na enkele maanden of jaren weer terugkeert. Daarom is het van belang dat (vermoedens van) situaties van acute en/of structurele onveiligheid *altijd* bij Veilig Thuis gemeld worden, zodat Veilig Thuis signalen over een langere periode van tijd en vanuit verschillende bronnen bij elkaar kan brengen. En zodat Veilig Thuis snel(ler) signaleert wanneer (opnieuw) sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling en passende, toereikende hulp kan worden ingezet om structurele patronen van geweld te doorbreken.

2. Stappenplan voor medewerkers bij signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling

Zie hieronder voor uitwerking.

Stap 1: In kaart brengen van signalen.

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontcrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen. Maak bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling gebruik van het binnen Catent geldende registratie incidentenformulier, en van het leerlingvolgsysteem.

Heb je zelf geen contact met leerlingen, dan kun je toch signalen vastleggen over de situatie waarin kinderen zich mogelijk bevinden, als de toestand van de leerling daar aanleiding toe geeft.

Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht.

Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.

Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht.

Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een collega medewerker, meld de signalen dan bij jouw directeur of bij het College van Bestuur. In dat geval is het stappenplan niet van toepassing.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van "Veilig Thuis"

Bespreek de signalen met een deskundige collega (denk ook aan de deskundigen binnen de Catent Commissie voor arrangeren en toewijzen (CCAT) en andere experts binnen de stichting).

Raadpleeg onze aandachtfunctionaris zijnde de manager onderwijs en kwaliteit, en vraag zo nodig ook advies aan "Veilig Thuis".

*Bij een vermoeden van (dreigende) vrouwelijke genitale verminking of eengerelateerd geweld zal doorgaans een beroep moeten worden gedaan op specifieke expertise.
Vermoedt "Veilig Thuis" eermotieven achter het (dreigende) geweld dan kunnen zij zich over de veiligheidsrisico's laten adviseren door het Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld dat als zelfstandige eenheid is ondergebracht bij de politie Haaglanden*

Stap 3: Gesprek met de leerling-met de ouder/verzorger

Bespreek, indien mogelijk en in het bijzijn van de directeur dan wel de aandachtfunctionaris, de signalen met de leerling (in ieder geval vanaf 12 jaar, maar probeer het ook bij jongere kinderen), met (een van) de ouder(s)/verzorger(s) (als de leerling nog geen zestien jaar oud is) dan wel in uiterste situatiemet de vertrouwensinspecteur voor het onderwijs.

Omdat openheid een belangrijke grondhouding is in de verschillende vormen van dienstverlening, wordt in dit stappenplan zo snel mogelijk contact gezocht met de leerling (of met diens ouders/verzorgers) om de signalen te bespreken. Soms zal het vermoeden door het gesprek worden weggenomen, dan zijn de volgende stappen van het stappenplan niet nodig. Worden de zorgen over de signalen door het gesprek niet weggenomen, dan worden ook de volgende stappen gezet.

Heb je dan wel een van je interne collega's behoefte aan ondersteuning dan kan je te allen tijde advies vragen aan "Veilig Thuis".

Ingeval van vrouwelijke genitale verminking kan gebruik gemaakt worden van de Verklaring tegen meisjesbesnijdenis (<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2009/11/27/verklaring-tegen-meisjesbesnijdenis%5B2%5D.html>)

Het gesprek:

1. leg de leerling (de ouder/verzorger c.q. de inspecteur) het doel uit van het gesprek;
2. beschrijf de feiten die je hebt vastgesteld en de waarnemingen die je hebt gedaan;
3. nodig de leerling (de ouder/verzorger c.q. de inspecteur) uit om een reactie hierop te geven;
4. kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen je hebt gezien, gehoord en waargenomen.

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de leerling (de ouder/verzorger), is alleen mogelijk als:

- de veiligheid van de leerling, die van jezelf, of die van een ander in het geding is (bijv. omdat je het risico aanwezig acht dat de dader zich, na dit gesprek, op het slachtoffer af zal reageren).
- als je goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling door dit gesprek het contact met jou zal verbreken, waardoor zaken /betrokkenen uit het zicht raken.

In geval van bezwaren van degene met wie je spreekt, overleg op welke wijze je tegemoet kan komen aan deze bezwaren. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om de leerling of evt. gezinsleden te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in je afweging de aard en de ernst van het geweld, en de noodzaak om de leerling of evt. gezinsleden door het doen van een melding daartegen te beschermen. Mede om hetgeen hier genoemd wordt het gesprek altijd gedaan samen met de directeur of de aandachtsfunctionaris.

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en eventueel van het gesprek met de leerling (de ouder/verzorger c.q. de inspecteur) het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. Deze stap vraagt van je dat je het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling inschat, evenals de aard en de ernst van dit geweld. Vanzelfsprekend kan ook bij deze stap advies worden ingewonnen bij intern aanwezige deskundigen en/of "Veilig Thuis". Zie hiervoor verder het schema bij stap 5.

Stap 5: Beslissen: melden en het organiseren van hulp

Een afwegingskader beschrijft wánnere, en op basis van wéke overwegingen, het melden van vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling als een beroepsnorm en daarmee als noodzakelijk wordt beschouwd.

In deze stap worden twee beslissingen genomen:

1. het beslissen of een melding bij "Veilig Thuis" noodzakelijk is,
2. vervolgens: het beslissen of het zelf bieden of organiseren van hulp mogelijk is.

Het is van belang dat in deze stap beide beslissingen en in de genoemde volgorde worden genomen. De betrokken persoon in het onderwijs, in samenspraak met de binnen Catent aanwezige aandachtsfunctionaris, vraagt zich op basis van de signalen en het gevoerde gesprek met ouders af of melden noodzakelijk is, en hij/zij doet dit aan de hand van vijf afwegingsvragen (zie volgende pagina).

Vervolgens besluit hij/zij of het bieden of organiseren van hulp tot de mogelijkheden van zowel de school, evt. betrokken externen, als van de betrokkenen (leerling, ouders/verzorgers) behoort.

Als melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, moet de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp in overleg met alle direct bij de situatie betrokkenen én "Veilig Thuis" beantwoord worden.

Melden is niet verplicht. Melden kan anoniem.

Zie verder volgende pagina.

1. Vermoeden wegen

Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen en

A: op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten

B: ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling

Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte (in geval het vermoeden door schoolmedewerker wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2.

3. Hulp

Ben ik, of iemand anders in mijn school¹ of een ketenpartner² /ben ik als leerplichtambtenaar in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder

B: JA -> ga verder met afweging 4

4. Hulp

Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn. Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager heeft, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

5. Resultaat

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren³ van de veiligheid van alle betrokkenen.

Hierbij valt te denken aan functionarissen uit de 2e lijnsondersteuning in de school/binnen Catent, altijd onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag (dus geen leerkrachten, wel een vertrouwenspersoon, een orthopedagoog, een intern begeleider, een schoolmaatschappelijk werker, enz.)

² Betrokken functionarissen vanuit de gemeente. Per gemeente verschillend; hierbij valt te denken aan de leerplichtambtenaar of een medewerker van een buurt- of wijkteam dat betrokken is bij de school of een medewerker van de GGD/Jeugdgezondheidszorg.

³ Aanbeveling: spreek een nazorgtraject af.

NB:

- 1. Leg termijnen en verwachtingen vast.**
- 2. Maak verslagen van gesprekken.**

Het stappenplan schetst in algemene zin de stappen die in geval van signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling dienen te worden gezet. Bij specifieke vormen van dit geweld moeten de stappen soms nader worden ingekeurd.

De stappen zijn in een bepaalde volgorde gerangschikt. Maar deze volgorde is niet dwingend. Waar het om gaat, is dat je als medewerker op enig moment in het proces alle stappen heeft doorlopen, voordat je besluit om een melding te doen. Zo zal het soms voor de hand liggen om meteen met de leerling in gesprek te gaan over bepaalde signalen. In andere gevallen wil je wellicht eerst overleg willen plegen met een collega, een interne deskundige en/of met "Veilig Thuis" voordat je het gesprek met de leerling aangaat. Ook zullen stappen soms twee of drie keer worden gezet.

3. Verantwoordelijkheden van Stichting Catent voor het scheppen van een randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat

Om het voor medewerkers van Catent mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren, en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt Catent er zorg voor dat:

- binnen de organisatie en in de kring van leerlingen en/of ouders/verzorgers bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- regelmatig een aanbod wordt gedaan van trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering zodat medewerkers voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- voldoende deskundigen beschikbaar zijn die de medewerkers kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- de meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie;
- de werking van de meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat zonodig acties in gang worden gezet om de toepassing van de meldcode te optimaliseren
- afspraken worden gemaakt over de wijze waarop Catent de medewerkers zal ondersteunen als zij door leerlingen en/of ouders/verzorgers in of buiten recht worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen.

Aanvullend:

Bijlage "begrippen en definities", uit "Afwegingskader meldcode onderwijs en leerplicht/RMC".

BIJLAGE: begrippen en definities

Algemene meldnormen (leidende principes t.b.v. afwegingskaders)

Het doen van een melding bij Veilig Thuis van mogelijk huiselijk geweld of mogelijke kindermishandeling is een professionele norm en als zodanig noodzakelijk:

Meldnorm A	In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid.
Meldnorm B	In alle ANDERE gevallen waarin de aandachtsfunctionaris/leerplichtambtenaar meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Meldnorm C	Als een aandachtsfunctionaris/leerplichtambtenaar die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Acute onveiligheid, structurele onveiligheid en disclosure

Acute onveiligheid	
Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. • Poging tot verwurging. • Wapengebruik. • Geweld tijdens de zwangerschap. • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. • Vrijheidbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. • Acute onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling. • een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene • Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken • Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt • etc.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige (psychosociale, relationele) problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorger. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties. • Minderjarige die geregeld getuige is van huiselijk geweld tussen ouders. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • etc.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	<p>Als een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden.</p> <p>Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/verzorgers bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, mensenhandel, eengerelateerd geweld en oudermishandeling.</p> <p>Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.</p> <p>Bij de keuze voor wel/niet melden staat de veiligheid van het slachtoffer altijd voorop.</p>